తల్లిమనస్సు

ఇల్లిందుల సరస్వతీ దేవి

రాత్రి పదకొండు గంటలు కావచ్చింది.

పుచ్చపువ్వు లాంటి వెన్నెల విరియగాస్తున్నది.

అప్పుడే మాణిక్యం తలనిండా దుప్పటి కప్పుకొని, విసవిసా నడుస్తూ, ఇల్లు చేరుకొని, తాళం తీసి గోడవారగా ఉన్న బల్లమీద కూర్చోవాలని, గడపలో అడుగు వెయ్యబోయింది.

“ఆగు!” అన్న శబ్దంతో పాటు ఇనపనాడాల బూట్ల టకటకలు వినిపించి వెనక్కు తిరిగింది

ముగ్గురు పోలీసులు ఎర్ర టోపీలతో

లాఠీలు తిప్పుకుంటూ అంగణంలోకి వచ్చారు.

"ఏమిటి బాబూ ఇలా వచ్చారు ?" ఒణుకుతూ నిలబడిపోయింది.

"ఇంత రాత్రివేళ ఎక్కణ్ణించి వస్తు న్నావు ?" గర్జించి అడిగాడు హెడ్ కానిస్టేబుల్.

"వరాంకుశయ్యగారి కోడలికి పురిటి నొప్పు లొస్తున్నాయని కబురంపితే వెళ్ళాను. రాత్రి తొమ్మిది గంటలకు పురుడు వచ్చింది. మగపిల్లవాడు. నేనే పిల్లవాడికి నీళ్ళుపోసి వచ్చాను. వెంట మనిషిని పంపిస్తానంటే వెన్నెలేకదా అని నేనే బయలుదేరి వచ్చాను. నాతో ఏమయినా పని ఉందా ?"

"నీ యింట్లో ఎవరెవరు ఉంటారు?" లాఠీ ఆడిస్తూ ప్రశ్నిస్తున్నాడు హెడ్.

"నా యింట్లోనా ?" ఆమె కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి. "రండి, చూద్దురు గాని లోపలికి." వెనక్కు తిరిగి గూట్లోఉన్న దీపం వెలిగించింది.

హెడ్ నట్టింట నిలబడ్డాడు, నాలుగు వైపులా కలయజూస్తూ.

అదొక చుట్టిల్లు. నూరు గజాల స్థలంలో తాటి దూలాలతో మట్టితో కట్టిన తాటి ఆకుల చుట్టిల్లు. ఇంటి ముందర, వెనక కొబ్బరిచెట్లు తాటిచెట్లు ఏపుగా పెరిగాయి. గడపదగ్గర చెట్లపాదులు పూతాకాయామీద ఉన్నాయి. ఒక మూలకు ఒక చిన్న వరలబావి. అవన్నీ చూస్తూ పెరడంతా తిరిగి వచ్చారు ఆ ఇద్దరు పోలీసులు.

పెరటి తలుపుకు దగ్గరగా పొయ్యి- ఆ పొయ్యి కనబడకుండా ఒక చిన్న అడ్డుగోడ. చుట్టింటికి కుడిచేతి వైపుగా తాటిదూలాలతో ఒక చిన్న అటక - దానిమీద నాలుగైదు కుండలు. తల పైకెత్తి చూసి - తలుపుమీద కాలుపెట్టి పైకెక్కాడు ఒక పోలీసు. కుండల చాటున చూసి, క్రిందికి దూకి చేతులు దులుపుకున్నాడు. ముగ్గురూ ఒకరి ముఖాలు ఒకరు చూసుకున్నారు.

ఆమెకు వాళ్ళసంగతి అర్థంకాక వెర్రిచూపులు చూస్తున్నది. నిలబడలేక గోడవారగా ఉన్న మంచం వాల్చుకుని కూర్చుంది.

"మీ యింటి కెవరయినా వస్తూ ఉంటారా ?" హెడ్ అడిగాడు టోపీ చేతబట్టుకుని.

"నా యింటికా ?" విషాదంగా నవ్వింది. "నాకెవరున్నారని వస్తారు?"

"ఎవరూ లేరా ? పోనీ తెలిసిన వాళ్ళు వస్తారా ? చీకటయింది - పడు కుని తెల్లవారి వెళ్ళిపోతామని పడుకోవ టానికి ఎవరూ రారూ ?"

"నా యింటికి ఎవరూ రారు బాబూ. ఎందుకట్లా అడుగుతున్నారు?" ఆమెకు దేహము ఒణికిపోతున్నది.

"పక్క ఊర్లో ఖూనీ జరిగింది. భార్యాభర్తలను గొడ్డళ్ళతో నరికి చంపే

శారు. ఇంట్లో ఉన్నదంతా దోచుకున్నారు. ఆ గుంపులో ఇద్దరు ఇటు పరుగెత్తుకు వచ్చారు. ఈ యింటి వైపుకే వచ్చారు." హెడ్ కర్రను అరచేతిమీద కొట్టుకుంటూ ఆమెను అనుమానంతో చూస్తున్నాడు.

"ఇదివరకూ ఒక కేసులో ఇద్దరు నేరస్తులు ఈ ఊళ్ళో ఒక యింట్లో రెండు రోజులు దాక్కున్నారు. అప్పుడు అంతా ఇట్లాగే అన్నారు "మాకు తెలియదని. కాని — ఒకరింట్లో దొరికి పోయారు నేరస్తులు."

పోలీసు నెం. థర్టీవన్ చెప్పిన మాటలకు తల ఊపుతున్నాడు హెడ్.

"ఎక్కడ జరిగిందో ఎవరింట్లో జరిగిందో నాకు తెలియదు బాబూ," అంది చేతులు జోడించి. ఆమె ఆ మధ్యాహ్నం పగటి నిద్రకూడా వదలుకొని వెళ్ళింది. రాత్రి భోజనం లేదు. గ్లాసెడు మజ్జిగ తాగింది. కళ్ళు మూతలు పడుతున్నాయి. ప్రాణం చాలా అలసిపోయింది.

"చూడమ్మా. నీ పేరేమిటో? ఇప్పుడు ఎక్కడ చూసినా దొంగల ముఠాల దౌర్జన్యం ఎక్కువయిపోయింది. దోచుకోవటాలూ, ఖూనీ చేయటాలూ ఎక్కువయిపోయింది. దొంగతనం ఖూనీ చెయ్యకపోయినా నేరస్తులను దాచటం కూడా నేరమే. ఎక్కడున్నారో తెలిసి చెప్పకపోయినా నేరమే - తెలిసిందా?" గర్జించినట్లు అన్నాడు హెడ్.

"ఏమో నాకు తెలియదు బాబూ!"

"అసలు నీ సంగతి చెప్పు? అంత పెద్ద బొట్టు పెట్టుకున్నావు. నీ మొగుడేం చేస్తాడు? నీ పిల్లలు ఏం చేస్తారు?"

ఆ మాటలకు ఆమె కళ్ళు వర్షించాయి. 'అంత బొట్టు పెట్టుకున్నావు' ఈ మాట గుండెలో తూటా దూరినట్లు దూరింది. అవును. ఎక్కడో ఉన్నాడని పెట్టుకుంటున్నది. పదేళ్ళ క్రిందటి వరకు సైన్యంలో చేరి పనిచేస్తున్నట్టుగా నెలకు ఏభయి రూపాయలు పంపించేవాడు. ఆ తరువాత పంపటం లేదు. తనకు ఏ కబురూ చెప్పేవారు లేరు

అసలు - ఆనాడు జగడం పెట్టుకొని తెల్లవారక ముందే ఇంట్లోనుంచి వెళ్ళిపోయాడు.

ఇంతకూ అది జగడమా? కాదు. ఆలోచన. ఒక్కగానొక్క కొడుకైన రంగడి భవిష్యత్తును గురించి భార్యాభర్త లిద్దరూ కలిసి చేసిన ఆలోచన. కాస్త గొంతెత్తి గబగబ మాట్లాడినట్లనిపించింది. మామూలుగా అతడు నెమ్మదిగా మాట్లాడేవాడే కాని - ఆనాడు ఎందుకో శృతి మారింది. అందులో తన తప్పుకూడా కొంత ఉంది. అతడికి చురుక్కుమనేటట్టుగా "కనగానే సరికాదు. అబ్బాయిని బాగా చదువు చెప్పించాలి. మనం పడ్డ కష్టం వాడు పడకూడదని" గట్టిగా అన్నది. తరువాత పశ్చాత్తాప

పడినా లాభం లేకపోయింది. ముందు నోరు జారింది.

కాకిపిల్ల కాకికి ముద్దు. అలాగే తండ్రి రంగు వచ్చింది కొడుక్కి. అయితే నేమి? తన కొడుకు బాగా చదువుకుని పెద్ద ఉద్యోగం చేయగలిగితే ఈ నలుపు రంగూ, సగం కొరికి నట్టుగా ఉన్న ఎడమచెవీ కమ్ముకుపోవూ? తల వెంట్రుకలు కొస్త పెద్దవిగా ఈ రోజుల్లో మగపిల్లలు పెంచినట్టుగా పెంచితే, ఆ లోపమూ కనబడదు. కొడుకు మంచి సమర్థుడై ఫలానా వారి అబ్బాయని పేరు తెచ్చుకుంటే ఎంత ఘనంగా ఉంటుంది?

అలా అనుకుని తండ్రి పంపించిన డబ్బుతో బట్టలు కుట్టించి బడికి పంపించింది. ఐదో క్లాసు వరకూ బుద్ధి మంతుడిలా చదివాడు. స్కూల్ డ్రెస్ వేసుకుని కాలి బూట్లతో నల్లగా ఉన్న దొరబాబులా తన కళ్ళకు కనబడేవాడు. తను, తండ్రి దగ్గరలేని లోపం కనబడ కుండా తల్లీ తండ్రీ తానే అయి అబ్బురంగా పెంచింది.

కాని - కాని వాడూ తండ్రి వంటి వాడే. ఏదో విషయంలో పిల్లవాడికి భయభక్తులు చెప్పబోయింది.

అంతే.

తెల్లవారి లేచి చూస్తే పిల్లవాడు పక్కమీద లేడు.

అప్పుడు తన పరిస్థితి ఏమిటి? తను పడిన ఆవేదన? పరితాపం? గుండెకోత? మాటల్లో వ్యక్తం కాదు.

భరించ లేననుకుంటూనే భరించింది. భరిస్తోంది.

గుండె చీల్చి చూస్తే ఎక్కడా కోపం లేదు తనకు. ఇతరులను పీడించే మనిషి కాదు. కాని-కాని తనకు ఊరి వాళ్ళంతా కలిసి 'తగవి పోరుపెట్టి తండ్రీ కొడుకులను ఇంట్లోనుంచి వెళ్ళ గొట్టిందని' పేరు పెట్టారు. తనకేం మిగిలింది జీవితంలో? ఆవేదన! ఆరని మంట!

ఆ పరితాపం భరించలేక-విలవిల్లాడే మనసును పదిమంది పిల్లలు చేరినచోట కూర్చుని, వాళ్ళు ఆడుతూ కేరింతలు కొడుతుంటే చూసి సంతోషించేది. ఇరుగు పొరుగు ఇళ్ళకు వెళ్ళి పిల్లలను ఎత్తుకునేది. వాళ్ళకు నీళ్ళుపోసి బట్టలు వేసేది.

దానితోనే తృప్తి-దానిలోనే ఉప శాంతి తనకు.

రెండు చేతులతో తల పట్టుకుని ఊపింది.

"నాయనా. ఈ ఊళ్ళో ఎవరి నడిగినా నా సంగతి చెప్తారు, అడగండి."

"చెప్పు? నీ యింటికెవరూ రాలేదా? రారా? నీకు పిల్లలు లేరా?" మళ్ళీ ప్రశ్నలు మొదలుపెట్టారు పోలీసులు.

ఆమె రెండు చేతులతో తల పట్టుకుని కూలబడిపోయింది.

దేనికి జవాబు చెప్పాలి? తనకు తన వాళ్ళు ఉండీ లేనట్టే.

ఆమె మనసు తెగించింది.

"అయ్యా! నా పెనిమిటి ఉన్నాడు. నాకు ఒక కొడుకు ఉన్నాడు. కాని ఆ ఇద్దరూ నన్ను వదిలిపెట్టి వెళ్ళారు. నేను ఒంటరిదాన్ని. ఇప్పుడెవరూ నా యింటికి రారు".

"నీ జీవితం ఎట్లా గడుస్తున్నది? చాటుగా డబ్బు అందుతోందా?"

గుండెమీద చేతులు వేసుకొని బావురు మన్నది.

"ఈ ఏడుపులు ఇట్లాగే ఉంటాయి. ఎన్ని విన్నామో? ఇంకెన్ని వింటామో?" ముగ్గురూ వీధి వాకిలిముందర కావలా కాసినట్టుగా కూర్చున్నారు.

ఆమె చాపగుడ్డ పరచుకొని మారుబట్ట తలకింద పెట్టుకుని పడుకుంది. తలుపులు దగ్గరగా వేసి ఉంచింది.

పోలీసులు ముగ్గురూ మూడు విధాలుగా ఆలోచిస్తున్నారు. మరునాడు ఉదయం ఎనిమిది గంటలకు పైఅధికారి వస్తాడు. నేరస్తులను పట్టుకోలేని చవటలని తిడతాడు. ఈ కేసు ఎన్నాళ్ళకూ అంతుపట్టటం లేదు.

ఇద్దరూ అక్కడ కూర్చొని ఉండగా హెడ్ మళ్ళీ ఊళ్ళోకి వెళ్ళాడు - మళ్ళీ ఒకసారి అందరినీ అడగటానికి.

తైలసంస్కారంలేని తల వెంట్రుకలు దుబ్బులా పైకిలేచి ఉంటాయి. వాటినే పెదపెట్టి ముడిపెట్టుకుంటుంది. చేతులకు నాలుగేసి మట్టిగాజులు వేసుకుంటుంది. ఏనాటివో వెలిసిపోయిన గుడ్డలు కట్టుకుంటుంది. ముఖాన పెద్ద బొట్టు పెట్టుకుంటుంది. మెడలో ఒక దారపు బొందు. దానిలో అరిగి విరిగి పోయిన రెండు పుస్తెలు. మెడకు అంటుకుపోయిన నల్లపూసల దండ. ఈ మాణిక్యానికి జీవితమెట్లా గడుస్తోంది? హెడ్ అందరినీ అడిగాడు. అందరికీ సంగతి తెలుసు. కాని - "మాకేం తెలుసు? ఏదో పిచ్చిదానిలా తిరుగుతూ ఉంటుంది," అన్నారు.

ఊరి చివరన గుడిసె వేసుకున్న దుర్గన్న దగ్గరికి వెళ్ళాడు.

"అయమ్మ దగ్గరి కెవరొత్తారండి? అయమ్మతాన డబ్బెక్కడిది? పెరట్లో ఉన్న కొబ్బరిచెట్లు తాటిచెట్లు నేనే గుత్తకు తీసుకొని ఐదొందలిస్తా ఉందా సాలుకు. ఏం తింటుందో! అయమ్మ చెయ్యి మంచిదని ఊరందరు పురుట్లో పిల్లలికి నీళ్ళోయించు కుంటారు. నేతి సలవగల తల్లి గాదండీ!" అన్నాడు.

దీర్ఘంగా నిట్టూర్చాడు హెడ్. కాని ఎవరెంత చెప్పినా అనుమానాలు వదిలి పోవటం లేదు. ఆ చుట్టింటి మీద కాపలా ఉంచాడు.

మాణిక్యం వీధితలుపు తెరిస్తే ఒక పోలీసు. పెరటి తలుపు తెరిస్తే ఒక పోలీసు.

"నేనేం తప్పు చేశాను? నేనేం తప్పు చేశాను?" గొణుక్కుంటూ ఒక పూటే అన్నం వండుకుంటోంది మాణిక్యం.

మూడో నాటికల్లా మాణిక్యం జ్వరంతో డీలాపడిపోయింది. మూలుగుతు చాపమీద పడుకుని ఎవరయినావస్తే గంజి కాయించుకుందామని ఎదురుచూడ సాగింది.

ఎవరు వస్తారు? పోలీసు కావలా ఉన్న ఇంటిని చూస్తేనే అందరికీ భయం భయంగా వుంది.

దుర్గన్న కొబ్బరికాయలు కోసుకుని తాటిచెట్టుకు ముంత తగిలిద్దామని వచ్చాడు.

చప్పుడు విని మాణిక్యం తలుపు తెరిచింది.

"దుర్గన్నా, జ్వరం వస్తున్నది. కాసిని పాలు తెచ్చి ఇస్తావా?" హీనస్వరంతో అడిగే మాణిక్యాన్ని చూసి అతడు ఉరుకుపరుగుల మీద కాచిన పాలు తెచ్చాడు.

"రేపుకూడా రా దుర్గన్నా. పాలు తెచ్చిపెట్టు. గంజి కాచుకోలేను" వెళ్ళి చాపమీద పడుకుంది.

వారం రోజుల తరువాత సాయంత్రం వేళ ఒక జీపు వచ్చి మాణ్యం ఇంటి ముందు ఆగింది. పోలీసు ఇన్‌స్పెక్టరు దిగి ప్రశ్నించాడు. కావలాకాస్తున్న పోలీసును.

"ఏం చెప్పటం లేదు సార్. ఆమె చాలా గట్టిది. కాని-మేము వచ్చిన తరువాత ఈ యింటికి ఎవరూ రాలేదు".

"నేను చెప్పిస్తాను చూడు." చేతి కర్రతో తలుపు నెట్టాడు లోపల గడియ పెట్టలేదు కనుక తలుపులు తెరుచుకున్నాయి. ఆయనతో కూడా జీపుడ్రైవరు పోలీసులు లోపల అడుగుపెట్టారు.

"ఏయ్ మాణిక్యం!" కర్రతో కదిలించాడు ఇన్‌స్పెక్టరు.

డ్రైవరు ఆ యిల్లు చూడగానే కళ్ళు పెద్దవి చేసుకుని గుటకలు మింగుతున్నాడు. మాణిక్యం అని పిలవగానే మతిపోయినట్లయింది అతడికి.

మాణిక్యం కళ్ళు తెరిచింది. కాని-ఆ చూపులు ఇంటికప్పుకేసి ఉన్నాయి.

"నాయనా! రంగా. నే నేమన్నానురా నిన్ను? అంత కోపం ఎందుకురా నా మీద? నీ చదువుకోసం మీ నాయన పంపించిన డబ్బు మూటగట్టి దాచానురా. వస్తావా ఎప్పుడైనా? నన్ను చూడాలని లేదురా నీకు? ఇంకా కోపం పోలేదురా మీ నాయనలాగ?" తనలో తాను గొణుక్కుంటుంటోంది.

"ఏయ్ మాణిక్యం? ఎవరా రంగడు? నీ కేమవుతాడు?" ఆమెను లేపి కూర్చో పెట్టమన్నాడు ఇన్‌స్పెక్టర్ పోలీసును.

ఇద్దరు పోలీసులు ముందుకు వచ్చారు. అంతలో డ్రైవరు తటాలున వచ్చి ఆమెను లేపి గోడకాన్చి కూర్చో

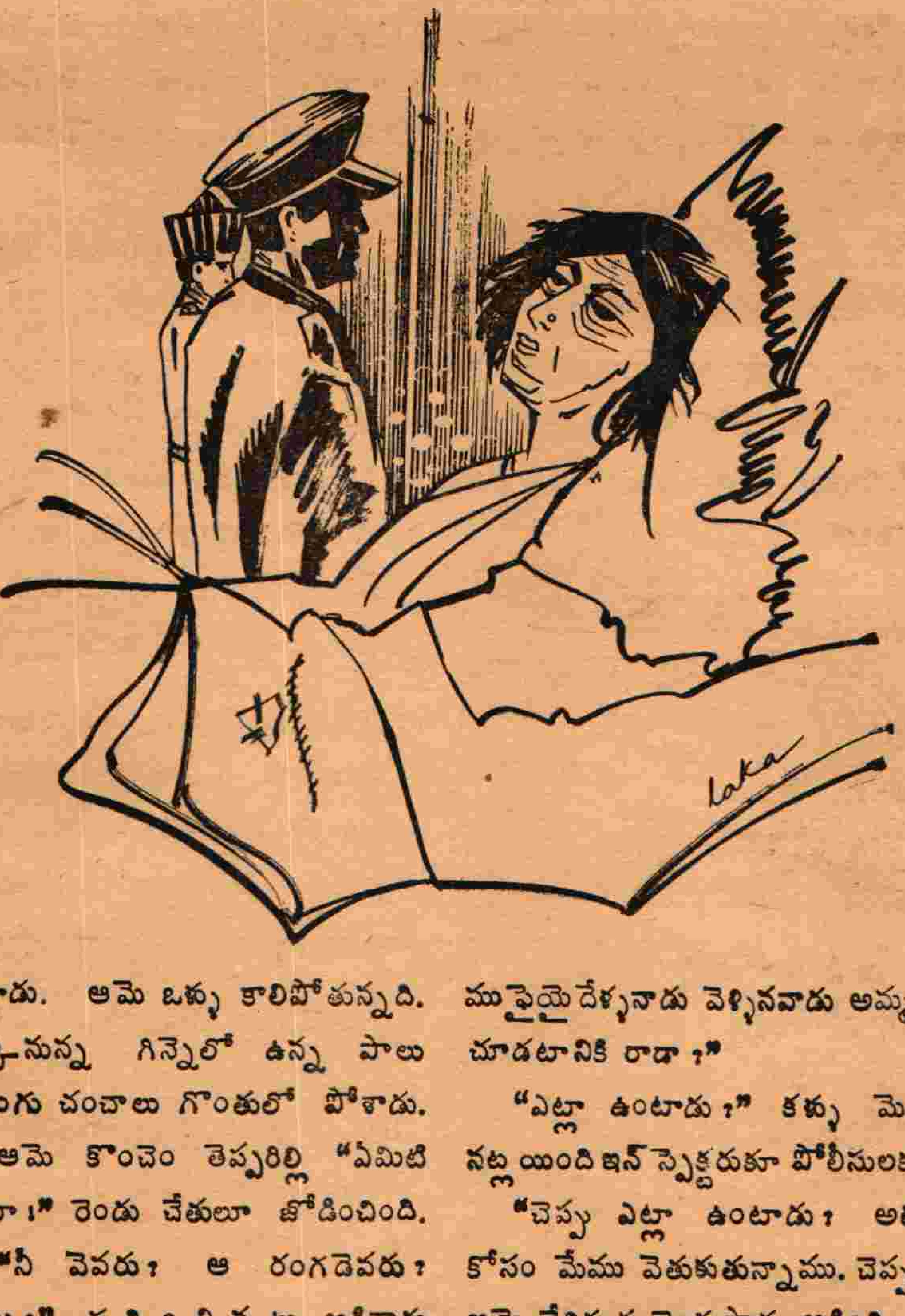

బెట్టాడు. ఆమె ఒళ్ళు కాలిపోతున్నది. పక్కనున్న గిన్నెలో ఉన్న పాలు నాలుగు చంచాలు గొంతులో పోశాడు.

ఆమె కొంచెం తెప్పరిల్లి "ఏమిటి బాబూ!" రెండు చేతులూ జోడించింది.

"నీ వెవరు? ఆ రంగడెవరు? చెప్పు!" గద్దించినట్టు అడిగాడు ఇన్‌స్పెక్టరు.

"రంగడెవరనుకుంటున్నారు? నేను కన్నకొడుకు బాబూ రంగడంటే. నా మీద అలిగి ఇంట్లోంచి వెళ్ళిపోయాడు."

"బాబూ! ఎప్పటికయినా రాడా? ముప్పైయైదేళ్ళనాడు వెళ్ళినవాడు అమ్మను చూడటానికి రాడా?"

"ఎట్లా ఉంటాడు?" కళ్ళు మెరిసినట్లయింది ఇన్‌స్పెక్టరుకూ పోలీసులకూ.

"చెప్పు ఎట్లా ఉంటాడు? అతడి కోసం మేము వెతుకుతున్నాము. చెప్పు!"

అమె చేతికర్ర రెండుసార్లు ఆడింది.

గుర్తుపట్టలేని మాణిక్యాన్ని చూసి డ్రైవరు బిత్తరపోయి చూస్తున్నాడు.

"గుర్తులు చెప్పు! నీ రంగడిని నేను వెతుక్కొస్తాను," హెడ్ ధైర్యంగా అంటున్నాడు.

"ఇప్పుడెట్లా ఉన్నాడో? తండ్రిలాగ భారీమనిషి అయి ఉంటాడు. కాస్త నలుపు. ఎడమచెవికి గ్రహణం సోకింది. పైన కాస్త చర్మం కొరికినట్టుంటుంది. వాడూ నా కొడుకు. మీరు వెతుకొస్తారా?"

చప్పున చెవి తడుముకున్నాడు డ్రైవరు. గుండె పొంగింది అపుకోలేక పోయాడు. రెండు చేతులతో ఆమెను చుట్టేశాడు.

"అమ్మా. నీవు బతికే ఉన్నావా? నే నేనమ్మా నీ రంగణ్ణి. అమ్మా, కళ్ళు తెరిచి బాగా చూడు. ఇదిగో నా చెవి పట్టుకు చూడు." ఆమె తలను రెండు చేతుల్లోకి తీసుకుని పిలుస్తున్నాడు ఆ ఆవేదనతో డ్రైవరు.

బలహీనంగా ఉన్న మాణిక్యం-కొన ఊపిరితో ఉన్న మాణిక్యం రంగడి స్పర్శకూ రంగడి మాటలకు తట్టుకోలేక పోయింది. ఆ సంభ్రమంలో వణుకు తున్న చేతులతో రంగడి తల నిమురుతూ "నా రంగడు నా రంగడు" కనురెప్పలు అల్లల్లాడిస్తూ గుడ్లు తేలవేసింది. అంత సంతోషాన్ని ఆ గుండెభరించలేక మౌనముద్ర దాల్చింది.

అంచెలంచలుగా ఊరంతా పాకింది ఈ వార్త.

కరణం కొడుకూ మునసబు బావ మరిదీ గుండె అరచేత బట్టుకుని చూడ టానికి వచ్చారు. మూగిన గుంపులో నుంచి తొంగిచూస్తున్నారు- ఆ రంగడి నయినా పోలీసులు అరెస్టు చేస్తే తమ ప్రాణాలు కుదుటపడతాయని.

"రంగా! ఇట్లా జరుగుతుందను కోలేదు. ఈ ఏభయి రూపాయలు నీ దగ్గరుంచు. నేను వెళ్ళి నీ జీతం ఎడ్వాన్సుగా పంపుతాను. కావాలంటే ఒక నెల సెలవు పెట్టు.
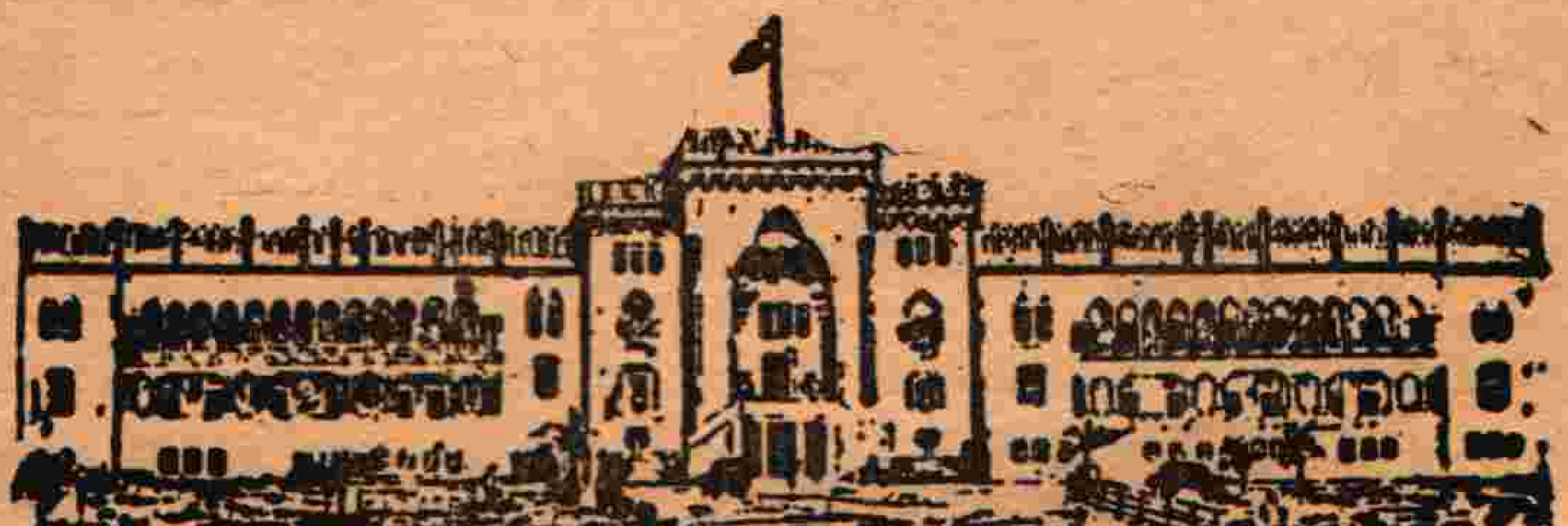
బరువెక్కిన హృదయంతో ఇన్‌స్పెక్టరు బయటికి వస్తుంటే పోలీసులకూ హెడ్‌కూ గుండెల్లో రాయిపడ్డది. ఇంకా ఆ కేసు తెమలనందుకు.